

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesta

DFE-WNF.050.18.2025.AS
3686274.14668678.11850527
Warszawa, 25-03-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: zapytania Posłanki Lidii Burzyńskiej w sprawie możliwości zwolnienia z obowiązku zwrotu kosztu dotacji z Programu "Czyste Powietrze" (K10ZAP2286)

Szanowny Panie Marszałku,

poniżej przedstawiam odpowiedzi na zadane pytania, przygotowane na podstawie informacji otrzymanych od Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: NFOŚiGW), dotyczące realizacji Programu „Czyste Powietrze” (dalej: Program).

- 1. Czy jest możliwe (oczywiście przy stosowaniu aktualnych przepisów prawa) zwolnienie wnoszącej z ponoszenia takiego kosztu?**
- 2. Czy w zaistniałej sprawie oraz innych podobnych powinno być brane pod uwagę faktyczne nieużytkowanie pieca?**

Z uwagi na brak danych mieszkanki powiatu częstochowskiego (dalej: Wnosząca), która zgłosiła się do Posłanki Lidii Burzyńskiej z prośbą o interwencję w związku z wypowiedzeniem umowy przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (dalej: WFOŚiGW) i obciążenia jej obowiązkiem zwrotu dofinansowania na wymianę pieca w ramach Programu, nie ma możliwości uzyskania stanowiska w odniesieniu do tej konkretnej sprawy.

Program jest programem NFOŚiGW, co oznacza, że wszelkie kwestie związane z opracowaniem dokumentacji programowej należą do NFOŚiGW. Natomiast faktyczna realizacja Programu (polegająca m.in. na rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie, zawieraniu umów z beneficjentami, rozliczaniu umów), odbywa się w poszczególnych wojewódzkich funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej (dalej: wfośigw), będących beneficjentami projektu grantowego w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027. Ministerstwo Klimatu i Środowiska ani NFOŚiGW tym samym nie ma prawa do ingerencji w stosunek cywilnoprawny łączący strony umowy o dofinansowanie, którymi są beneficjent i właściwy miejscowo wfośigw.

Tym samym, odnosząc się ogólnie do kwestii obowiązku zwrotu dofinansowania na wymianę pieca, wyjaśniam, że w związku z występującymi już wcześniej tego rodzaju przypadkami, WFOŚiGW zwrócił się do NFOŚiGW o przekazanie stanowiska, czy w przypadku w którym przeprowadzona na miejscu kontrola realizacji inwestycji stwierdzi istnienie nieefektywnego, odłączonego od instalacji źródła ciepła (np. w garażu, piwnicy,

kotłowni, pomieszczeniu gospodarczym), to czy¹ WFOŚiGW powinien wypowiedzieć umowę dotacji.

W odniesieniu do powyższego, NFOŚiGW wyjaśnił, że wcześniejsza interpretacja wynika wprost z kryterium merytorycznego nr 3 zawartego w Programie, które brzmi: *„W przypadku przedsięwzięcia nieobejmującego wymiany źródła ciepła, budynek/lokal mieszkalny jest wyposażony w źródło ciepła inne niż na paliwo stałe lub w źródło ciepła na paliwo stałe spełniające wymagania minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5.”.*

Biorąc pod uwagę powyższy zapis, bez dodatkowej analizy stanu faktycznego z uwagi na brak szczegółowych informacji dot. umowy zawartej przez mieszkankę powiatu częstochowskiego, dom Wnoszącej na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie był wyposażony w źródło ciepła na paliwo stałe nie spełniające wymagań Programu, zatem oświadczenie Wnioskodawczy złożone do wniosku o dofinansowanie było *de facto* niezgodne z prawdą.

WFOŚiGW na podstawie powyższego podjął decyzję o wypowiedzeniu umowy. Niemniej jednak należy zwrócić przede wszystkim uwagę na cel Programu, którym jest poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. W Programie beneficjent zobowiązuje się nie tylko do wymiany tzw. „kopciucha” na efektywne i zgodne z obowiązującymi przepisami źródło ciepła, ale również do tego, że stary piec zostanie oddany do złomowania, a fakt ten zostanie dodatkowo potwierdzony imiennym dokumentem ze złomowania/kartą przekazania odpadu/formularzem przyjęcia odpadów metali. Ponadto, każdy beneficjent zobowiązuje się, że po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia w budynku „1. nie zostanie zainstalowane ani nie będzie użytkowane źródło ciepła na paliwa stałe o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5, 2. zamontowane w budynku/lokalu mieszkalnym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne będą spełniać wymagania ekoprojektu, 3. wszystkie zainstalowane oraz użytkowane urządzenia służące do celów ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej (w tym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne) będą spełniać docelowe wymagania obowiązujących na terenie położenia budynku/lokalu mieszkalnego objętego dofinansowaniem, aktów prawa miejscowego, w tym uchwał antysmogowych (...)”.

Osiągnięcie tego celu na poziomie każdego przedsięwzięcia jest weryfikowane przez właściwy wfośiGW na etapie wniosku o płatność, do którego beneficjent załącza odpowiednie dokumenty, tj.: faktury na zakup materiałów i urządzeń, potwierdzenia zapłaty, protokoły odbioru robót, dokumenty potwierdzające ze złomowanie zdemontowanego źródła ciepła – jeśli dotyczy. WFOŚiGW może również przeprowadzić kontrolę przedsięwzięcia na miejscu przed lub po wypłacie dotacji. Ocena stanu faktycznego dokonywana przez wfośiGW ma fundamentalne znaczenie w przypadku pojawienia się wątpliwości.

W przypadku gdy w trakcie kontroli wfośiGW stwierdził obecność w budynku starego kotła/pieca, powinien przeprowadzić dokładną ocenę stanu faktycznego. Jeśli w wyniku tej oceny – przeprowadzonej na podstawie oględzin urządzenia przez zespół kontrolujący, wyjaśnień beneficjenta i/lub przedstawionej dodatkowej dokumentacji – możliwe będzie potwierdzenie, że w tej konkretnej sytuacji nie miała miejsca próba obejścia warunków Programu poprzez zachowanie źródła ciepła na paliwo stałe w celu jego ewentualnego ponownego włączenia do eksploatacji, to w takim przypadku, w opinii NFOŚiGW, nie jest

---

¹ zgodnie z wcześniejszym stanowiskiem NFOŚiGW z 03.10.2023 r.

konieczne wypowiedzenie umowy. Jednak w takiej sytuacji kluczowe jest potwierdzenie, że urządzenie to jest na tyle niekompletne - zdemontowane lub pozbawione możliwości technicznych, iż jego dalsza eksploatacja nie jest technicznie możliwa.

W takim przypadku, WFOŚiGW ma możliwość, po pozbyciu się przez Beneficjenta nieefektywnego, zdekompletowanego urządzenia i po potwierdzeniu tego faktu (np. poprzez przeprowadzenie rekontroli lub w inny wiarygodny sposób) uznania, że okres trwałości został zachowany, a dotacja została udzielona zgodnie z celem Programu.

Tym samym rozpoznanie czy jest możliwe zwolnienie Wnoszącej z ponoszenia kosztu zwrotu dofinansowania na wymianę pieca w ramach Programu jest możliwe wyłącznie przez WFOŚiGW w ramach procedury odwołania od decyzji WFOŚiGW i nie może być przedmiotem ogólnej, wiążącej interpretacji wydanej przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska czy NFOŚiGW.

Proszę o przyjęcie powyższych informacji.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ - podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów